

Edward Drużyłowski, E. Małachowicz, J. Rozpędowski, J. Kościuk

Wrocław, pl. 1 Maja

Informator Archeologiczny : badania 13, 241-242

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Program badań archeologicznych, uzupełnionych badaniami architektonicznymi, miał w pierwszym rzędzie doprowadzić do określenia dawnego kształtu fragmentu urządzeń obronnych zawartych w bryle Zboru, jak również do wyjaśnienia usytuowania przestrzennego 2 kamienic znanych z przekazów.

Wyniki badań upoważniają do wydzielenia w ramach badanej architektury 4 faz badawczych.

Faza 1

W południowo-zachodniej ścianie zboru zawarty jest wyraźnie wydzielający się fragment średniowiecznego miejskiego muru obronnego zbudowanego z kamieni i datowanych przed połową XIV wieku.

Faza 2

Rozbudowa dawnych umocnień obronnych miasta. Mianowicie nastąpiła likwidacja dawnej bramy miejskiej, znajdującej się najprawdopodobniej w linii zabudowy muru miejskiego i budowa nowej wysuniętej znacznie przed linię obwodu obronnego. W badanym obiekcie pozostałością tej fazy jest półcylindryczna wieża, mur szyji bramnej, oraz klatka schodowa prowadząca na II kondygnację wieży.

W tej samej fazie budowy dokonano również nadbudowy dawnych murów miejskich. Mury II fazy budowy wykonane zostały z cegły układanej w wątku gotyckim.

Budowę umocnienia bramnego, tzw. Bramy Polskiej zgodnie ze źródłami historycznymi należy widzieć przed I połową XV wieku.

Faza 3

Związana jest z dalszą rozbudową Bramy Polskiej. Następuje mianowicie rozbudowa fazy w narożu utworzonym przez mur bramy oraz dawny miejski mur obronny. Powstaje czworoboczne, zamknięte pomieszczenie ze strzelnicami w murach zewnętrznych.

Rozbudowę urządzeń obronnych Bramy Polskiej należy wiązać z budową tzw. parcanum novum, o którym mowa w dokument. z 1444 r.

Faza 4

Budowlana związana jest z adaptacją obiektu dla celów zboru, która następuje od początku XVII wieku.

W wyniku badań archeologicznych prowadzonych w obydwu obiektach odkryto 3 krypty wiążące się z funkcją zboru.

Nie stwierdzono urządzeń łaźni wzmiankowanych w źródłach jak również nie uzyskano danych potwierdzających wcześniejsze istnienie w tym miejscu 2 kamienic mieszczkańskich.

WROCLAW
Arsenał Wrocławski

patrz
wczesne średniowiecze

WROCLAW
pl. 1 Maja

Wojewódzki Ośrodek
Archeologiczno-Konserwatorski
we Wrocławiu

Badania prowadził Edward Drużyłowski z ramienia WOAK we Wrocławiu. Konsultantami byli prof. E. Małachowicz, prof. J. Rozpędowski i dr J. Kościuk z Instytutu Historii Architektury, Sztuki i Techniki Politechniki Wrocławskiej. Finansował Miejski Zarząd Ulic i Mostów we Wrocławiu. Pierwszy sezon badań. Fortyfikacje miejskie tzw. Brama Mikołajska /XIV-XIX w. / i Most Królewski XIX-XX w.

Podczas prac ziemnych związanych z przebudową węzła komunikacyjnego na placu 1 Maja we Wrocławiu natrafiono na mury ceglane, na zaprawie wapiennej /w odwiertach pod pale 21, 24, 45/.

W wyniku badań archeologiczno-architektonicznych oraz po rozpoznaniu terenu metodą elektrooporową w wykopach o łącznej powierzchni 480 m², stwierdzono 4 fazy budowy oraz cztery poziomy użytkowe.

Odsłonięto fragment murów miejskich, południowe skrzydło Bramy Mikołajskiej z przyległym fragmentem wnętrza budynku bramnego "komnata z kominkiem", z dwoma poziomami użytkowymi: I poziom posadowienia kominka na ciosach granitowych; II poziom posadzki - bruk kamienny łączony z najstarszą fazą funkcjonowania bramy oraz reliktury starszego mostu drewnianego w postaci dębowych pali.

Najmłodsze fragmenty murów ceglanych z oblicówką zewnętrzną w postaci regularnych ciosów piaskowca są przyczółkami żeliwnego Mostu Królewskiego /1822 r./, który częściowo oparł się na murze południowo-zachodnim basteji po regulacji koryta fosy miejskiej /najmłodszy poziom użytkowy/.

Ponadto uzyskano około 400 fragmentów ceramiki głównie nowożytnej i późnośredniowiecznej, 12 kamiennych detali architektonicznych, fragment rzeźby w kamieniu przedstawiającej ptaka, tygiel kamienny oraz klamry - okucia końców pali drewnianego mostu.

Nadzór konserwatorski i badania są kontynuowane.

ZBROJEWSKO, gm. Lipie
woj. częstochowskie
Stanowisko 1

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii
w Krakowie

Badania prowadziła mgr Barbara Gedl. Finansował WKZ w Częstochowie. Kontynuacja prac badawczych zapoczątkowanych w 1973 roku. Średniowieczny gródek.

Kontynuowano prace wykopaliskowe na majdanie centralnej części gródka. Badano średniowieczne nawarstwienia, z których uzyskano dużą ilość ceramiki i liczne wyroby żelazne /groty bełtów kusz, okucia, gwoździe/. Dalsze badania zniszczonej części gródka nie przyniosły w tym roku pozytywnych rezultatów.

ŻYWIEC
woj. bielsko-bialskie

patrz
okres nowożytny